

prof. dr hab. Tomasz Szapiro
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Warszawa, 12 maja, 2024 r.

**Recenzja w postępowaniu o nadanie dr Mariuszowi Maziarzowi
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie ekonomia i finanse.**

Uwagi formalne.

Materiały do oceny dorobku zostały przygotowane przez dr Mariusza Maziarza w formie powiązanego tematycznie cyklu publikacji zatytułowanego „*Filozoficzne i metodologiczne implikacje problemu niespójnych wyników ekonometrycznych*”.

W okresie zatrudnienia dr Mariusz Maziarz związany był z poważnymi instytucjami naukowymi. Od 2019 roku dr Mariusz Maziarz jest zatrudniony na Uniwersytecie Jagiellońskim (Wydział Filozoficzny, Interdyscyplinarne Centrum Etyki) na stanowisku adiunkta, a wcześniej na stanowisku asystenta w projekcie. Habilitant uzyskał magisterium pt. „Międzynarodowa analiza zależności przyczynowych i relacji wspólnotowych wzrostu gospodarczego” w roku 2015 w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie a doktorat poświęcony filozofii przyczynowości w ekonomii z perspektywy wnioskowania przyczynowego i zaleceń dla polityki gospodarczej otrzymał w 2021 roku na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu, gdzie był doktorantem w okresie 2015-2021. W 2018 roku był też asystentem w Instytucie Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowym Instytucie Badawczym. Ponadto pracował naukowo na krótkich wyjazdach na University of Amsterdam, University of Helsinki oraz Erasmus University.

W zakresie dotyczącym niniejszej opinii właściwa ustawa określa jako wymóg do nadania stopnia doktora habilitowanego posiadanie w dorobku osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny formułując wymagania minimalne. Habilitant spełnia wymóg przedstawienia cyklu powiązanych tematycznie artykułów opublikowanych w periodykach/ wydawnictwach ujętych we właściwych wykazach. Ponadto Habilitant winien wykazać się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Osiągnięcia mogą stanowić część pracy zbiorowej, o ile określony został indywidualnym wkładem Habilitanta.

Szczegółowy tryb przeprowadzania czynności w postępowaniu habilitacyjnym podany w stosownym rozporządzeniu Ministra nauki i szkolnictwa wyższego, w zakresie związanym z

recenzjami nie nakłada wymogów związanych z kryteriami oceny, lecz jedynie - tryb składania i zakres dokumentacji.

W przygotowaniu opinii uwzględniam także wytyczne zamieszczone w poradniku „Poradnik. Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego” opracowanym przez Radę Doskonałości Naukowej (RDN).

Reasumując, w swojej opinii odnoszę się do odpowiedzi na pytanie o to, czy cykl artykułów prezentuje osiągnięcie naukowe stanowiące *znaczny wkład* w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse oraz czy spełnia następujące wymogi, w szczególności:

- czy cykl składa się z artykułów powiązanych tematycznie?
- czy artykuły te są odpowiednio opublikowane?
- czy Habilitant winien wykazał się *istotną aktywnością naukową* realizowaną w więcej niż jednej uczelni i instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej?
- czy Habilitant w pracach zbiorowych określił i uwiarygodnił swój indywidualny wkład.?

Zgodnie z rekomendacją RDN nie odnoszę się do innych elementów obecnych w funkcjonowaniu nauczyciele akademickiego prowadzącego badania na naukowe.

Ocena merytoryczna cyklu

Cykl artykułów „*Filozoficzne i metodologiczne implikacje problemu niespójnych wyników ekonometrycznych*” składa się z dwunastu artykułów opublikowanych w latach 2015-2021, więc przed i po uzyskaniu stopnia doktora. Związek tematyczny artykułów wynika z powiązania merytorycznego czterech pytań badawczych o filozoficzne założenia stojące za analizami ekonometrycznymi, interpretacją ich modeli ekonometrycznych, ograniczenia epistemiczne takiego modelowania oraz o problem niespójnych wyników. Habilitant odnosi kolejne artykuły zgłoszone w cyklu do tych zagadnień.

Z metodologicznego punktu widzenia związek tematyczny cyklu nie ulega wątpliwości. Co więcej cykl dotyczy kwestii teoretycznych o fundamentalnym znaczeniu dla zastosowań modeli ekonometrycznych. Habilitant zajmuje się w rzadko dziś podejmowanym stykiem metodologii, filozofii nauki i ekonomii. Ta okoliczność ma to wpływ na niewysoką liczbę cytowanych prac Habilitanta w tym obszarze, a także obniża rangę periodyków poświęconych tej tematyce. Można się spodziewać, że rozwój metod sztucznej inteligencji, korzystającej z metod ekonometrycznych, skieruje uwagę uczonych na zagadnienia metodologiczne, co zaowocuje przywołaniami prac w tej dziedzinie.

W szczególności do problematyki kwestii metodologicznych w analizach ekonometrycznych Habilitant odnosi się w artykule z 2019 roku „Methodological Pluralism in Economics: The ‘Why’ and ‘How’ of Causal Inferences” opublikowanym w *Filozofii Nauki* oraz w artykule “Growth in a time of debt’ as an example of the logical-positivist science” opublikowanym w *Journal of Philosophical Economics* w 2017 roku. Są to periodyki niskopunktowane, teksty nie wzbudziły szerszego zainteresowania sądząc po kilku zaledwie przywołaniach.

Najważniejsze wyniki dotyczące problematyki interpretacji modeli ekonometrycznych zajmują w dorobku Habilitanta niewiele więcej miejsca. Są to dwa teksty samodzielne (“The unrealistic realist philosophy. The ontology of econometrics revisited opublikowany w *Journal of Philosophical Economics* (2019) i “Emerging contrary result’ phenomenon and scientific realism” opublikowany w *Panoeconomicus* z 2021 roku) i jeden tekst wspólny z roku 2019. “Philosophy of economics: The constructivist and scientific realist interpretation of macroeconomics opublikowany w periodyku *Filosofija. Sociologija*. Ranga periodyków jest nieznacznie wyższa, liczba przywołań niewielka.

Jako znaczące wyniki związane z wnioskowaniem w modelach ekonometrycznych Habilitant przywołuje artykuł „Causality and inference in economics: An unended quest” z roku 2017 opublikowany w *Annales. Etyka w życiu gospodarczym*, artykuł „A review of the Granger-causality fallacy” z roku 2015. opublikowany w *The Journal of Philosophical Economics: Reflections on Economic and Social Issues* oraz wspólną pracę “Response to Henschen: causal pluralism in macroeconomics“ z 2020 roku opublikowaną w *Journal of Economic Methodology*. Należy tu odnotować zauważalne zainteresowanie wynikami Habilitanta dotyczącymi problemów korzystania z pojęcia przyczynowości w sensie Grangera oraz stosunkowo wysoką rangę trzeciego periodyku.

Swoje najważniejsze wyniki dotyczące wnioskowania w przypadku występowania niespójności wyników Habilitant poruszył w artykule „The Reinhart-Rogoff controversy as an instance of the ‘emerging contrary result’ phenomenon” z 2017 roku opublikowanym we wspomnianym *Journal of Economic Methodology*, a także w artykule z 2019 roku „It’s all in the eye of beholder” opublikowanym przez *Argumenta Oeconomica* - uczelnianym periodyku rozpoznawalnym w środowisku krajowym. Obie prace były zauważone i przywoływane. Oddzielnie należy tu wymienić tekst “Resolving empirical controversies with mechanistic evidence” opublikowany w renomowanym *Synthese*” w 2021 r.

Reasumując, cykl artykułów jest spójny tematycznie, został jednak opublikowany w większości w periodykach o randze lokalnej, przygotowany w okresie przed doktoratem i cieszy się z jednym wyjątkiem niskim zainteresowaniem. Trzeba jednak pamiętać o poczynionych wcześniej komentarzach dotyczących wprawdzie ważnej, ale trudnej tematyki badawczej oraz względnie krótkim okresie od czasu opublikowania większości artykułów. Istotną okolicznością jest również interdyscyplinarność problematyki, której osią jest metodologia, której w obszarze ekonomii poświęca się obecnie mniej uwagi. Naukową literaturę ekonomiczną dominują obecnie inne obszary, czego konsekwencją jest trudność interpretowaniu mierników naukometrycznych.

Aktywność naukową Habilitanta należy ocenić jako wysoką o czym świadczą 54 teksty w ciągu 11. lat od ukończenia studiów realizowaną w więcej niż jednej uczelni i instytucji

Jak wspomniałem, w cyklu podanym do oceny Habilitant wymienia prace napisane przed obroną doktoratu (niektóre z afiliacją studiów doktoranckich). Habilitant nie podaje w cyklu swoich najnowszych wyników opublikowanych w 2022 roku i 2023 roku po złożeniu wniosku (wniosek jest datowany w kwietniu 2023). Te ostatnie teksty np. zapewne przygotowany wcześniej, ale jeszcze wtedy nie opublikowany artykuł „Causal Pluralism in Medicine and its Implications for Clinical Practice” (październik 2023) czy tekst „Is meta-analysis of RCTs assessing the efficacy of interventions a reliable source of evidence for therapeutic decisions?” (luty 2022) zostały opublikowane w liczących się wydawnictwach (wydawnictwa Springer i Elsevier), ale nie są bezpośrednio związane z cyklem tematycznym i zwiastują zmianę zainteresowań badawczych. Powstaje tu więc wątpliwość czy za te same wyniki można otrzymać dwa stopnie – doktora w 2021 roku i doktora habilitowanego w roku 2024. W mojej ocenie jest to niestosowne. Wprawdzie Habilitant wskazuje, że wyniki przedstawione w rozprawie doktorskiej różnią się od prezentowanych w artykułach. Jednak nie objaśnia tej różnicy. Co więcej Art. 186. ust. 1. stosownej ustawy wśród pięciu wymogów dotyczących doktoryzacji wymienia ocenę dorobku doktoranta w formie artykułu i trudno sądzić, że ciało nadające doktorat nie zapoznało się z tym dorobkiem i nie uwzględniło go obok oceny rozprawy jako korzystnej przesłanki do nadania stopnia doktora.

Jedną z ważnych okoliczności związanych z toczącym się postępowaniem są więc wątpliwości dotyczące ewentualnej zbieżności wyników doktoratu i tych będących podstawą wniosku habilitacyjnego. Habilitant jako rozstrzygające wyjaśnienie tej kwestii zestawia naukowe cele i pytania badawcze w obu przypadkach, co w uproszeniu przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Pytania badawcze w pracy doktorskiej i wniosku habilitacyjnym.

Doktorat Ekonomiści a przyczynowość	Wniosek habilitacyjny Niespójność wyników ekonometrycznych
[1] Jakie metody wnioskowań przyczynowych są stosowane we współczesnej ekonomii ?	[1] Na jakim podejściu metodologicznym opiera się modelowanie ekonometryczne ?
[2] Jaką definicję przyczynowości akceptują ekonomiści?	[2] W jaki sposób realistycznie interpretować modele ekonometryczne?
[3] Jakie przedzałożenia filozoficzne o przyczynowości przyjmują ekonomiści?	[3] Jakie są ograniczenia epistemiczne ekonometrycznych metod wnioskowania przyczynowego ?
[4] Jakie są implikacje udzielonych odpowiedzi dla prowadzenia polityki gospodarczej?	[4] Jak wnioskować z niespójnych wyników modelowania ekonometrycznego?

W mojej ocenie niezależnie od uproszczeń zestawienie przedstawione w Tabeli 1 budzi wątpliwości, których Habilitant nie wyjaśnia. M.in. nie jest precyzyjny termin „współczesna ekonomia”, podobnie jak termin „realistyczna interpretacja” komentowany wprawdzie później, powtarza się w pytaniach określenie „wnioskowanie przyczynowe”.

Niemniej w dalszej części opinii, przyjmuję tezy Habilitanta za dobrą monetę i uznaję wątpliwości dotyczące publikacyjnej zbieżności przed- i po-doktorskich osiągnięć Habilitanta za nieistotne dla oceny naukowej wartości dorobku.

Kwestie szczegółowe

Habilitant opowiadając się na rzecz pluralizmu metodologicznego odnotowuje, że stosowanie i rola metod badawczych są zróżnicowane i wyróżnia pluralizm modeli oraz pluralizm przesłanek (pytanie pierwsze). W ocenie Habilitanta, modele oparte na realizowanych w formie matematycznej koncepcjach racjonalności i efektywności rynku, co odstają od wyników otrzymanych dzięki rozkwitowi metod empirycznych w ostatniej dekadzie. W konsekwencji tej oceny, Habilitant wprowadza swoją klasyfikację dzieląc metody na teoretyczne, ekonometryczne i tzw. ekonomię eksperymentalną. Powstaje tu wątpliwość dotycząca rozdzielenia metod: przykładowo badania operacyjne są w literaturze traktowane jako metoda teoretyczna, jak i empiryczna, a przez wielu autorów jako część ekonometrii.

Habilitant przywołuje przykładowe badania wybranych autorów, co nazywa zastosowaniem metody „studium przypadku”. Metoda ta jest jednak specyficzna dla nauk o

zarządzaniu, a nie ekonomii. W mojej ocenie nie można otrzymanych skądinąd ciekawych wyników uznać za istotny wkład do nauk ekonomicznych z powodów metodologicznych, jak ze względu na domniemanie kazuistycznego doboru analizowanego materiału. Prace potwierdzają na dobranych przykładach tezę o wykorzystywaniu różnych metod i na różnym etapie rozumowania. Odważne stwierdzenie Habilitanta, że „...nie został dotychczas sformułowany w literaturze przedmiotu...” pogląd, zgodnie z którym, „...główny nurt ekonomii jest oparty na pluralistycznej metodologii...” jest w mojej ocenie tezą nieweryfikowalną, o nikłej wartości naukowej.

Kolejnym zagadnieniem, które podnosi Habilitant jest kwestia neopozytywistycznej natury ekonomii. Problem scharakteryzowany jest bez należytej precyzji. Habilitant zamiast podawać fakty podaje określenia nieweryfikowalne. Przykładem są sformułowania „...Pytanie... pojawia się w literaturze... dość często...”, „...Niektórzy metodolodzy...”, „...dyscypliną zbyt zależną...”, „...obecnie...” „...wyszła z mody” „...wśród filozofów nauki ...dotychczas...”. Habilitant wskazuje na pozycje w literaturze dowodzące sporu wokół neopozytywistycznego charakteru ekonomii, co ocenia jako ważną przesłankę do prowadzenia badań. W kontekście badań ekonometrycznych Habilitant wskazuje redukcjonistyczne podejście do przyczynowości, ograniczenie wiedzy, definicję prawdy, demarkacje oraz konfirmacjonizm i pozytywistyczne podejście do praw naukowych jako przesłanki dla neopozytywistycznego charakteru tych badań. W kontekście empirii Habilitant wskazuje redukcjonistyczny charakter przyczynowości, na co wskazuje opieranie się na danych, wymóg potwierdzenia wyniku, akceptacja rozróżnienia teorii i obserwacji, a także opis uogólnienia empirycznego.

W obszarze interpretacji modeli ekonometrycznych (pytanie drugie) Habilitant zajmuje się problemem niespójności wyników, którą można uznawać za brak podstaw do akceptacji tych wyników oraz ocenia rolę wpływu kontekstu badań na ich wyniki. Habilitant podjęcie tego problemu lokuje w ontologii i traktuje jako innowacyjne zastosowanie metodologii filozoficznej do oceny wyników modelowania statystycznego. Wynikający z uwzględnienia losowości możliwy rozrzut wyników Habilitant określa „kryzys replikacji”, a znaczenie swoich wyników określa jako „...donośne...” (co kwestionują niewysokie cytowania) „...nie tylko dla metodologii ekonomii...” nie wskazując obszarów, które ma na myśli a prawdopodobnie nie chodzi o przywołane wcześniej wszystkie dyscypliny stosujące metody statystyczne.

W rozważaniach dotyczących interpretacji modelowania ekonometrycznego Habilitant przedstawia interesujące konkretne zagadnienia dotyczące kontrowersji wokół stosowania

podejść aksjomatycznych oraz statystycznych. Wprawdzie wspominając o skutkach zaburzania parametrów Habilitant nie wspomina o tzw. analizie wrażliwości, która jest metodą oceny spójności wyników modelowania, niemniej problematyka ta jest na tyle ważna, że znalazła się w programach zajęć dla studentów.

W mojej ocenie model jest uproszczonym opisem fragmentu rzeczywistości, pomijającym pewne aspekty, które ekonomista uznaje za irrelewantne. Uproszczenie takie może być oceniane jako akceptowalne lub nie do przyjęcia. Aby dokonać tej oceny potrzebne jest kryterium akceptowalności. Prawda nie jest takim kryterium, ponieważ model jest uproszczeniem rzeczywistości i emanacją decyzji analityka. W konsekwencji, niespójność wyników modelowania ekonometrycznego wynika ze skali i adekwatności opisu powstającego w wyniku decyzji analityka. W efekcie wskazana przez Habilitanta sprzeczność jest pozorna, wprawdzie „...*prowadzi do akceptacji sprzeczności...*” wyników, ale nie wynika stąd, że „...*podważa ich prawdziwość...*”. Przyjęte uproszczenie powodują, że nie zgadzam się ze stwierdzeniem, że wskazane w autoreferacie modele M_a i M_b nie mogą prawdziwie opisywać relacji rządzących tym samym światem. Pozostaje jednak pytanie, co w tej sytuacji robić. Habilitant trafnie wskazuje w tym kontekście na minimalną wersję realizmu naukowego, różnice odniesień oraz dodatkową inną weryfikację.

Tę część rozważań domykają interesujące literaturowe analizy dotyczące konstruktywizmu i realizmu w modelowaniu ekonometrycznym. Habilitant analizuje wydedukowane przez siebie założenia wybranych prac (rozdzielenie obserwacji i teorii, tzw. semantyczny realizm naukowy, odniesienia przyczynowe i perspektywę konwergentnego modelowania) i następnie stosując podejście literaturowe identyfikuje wpływ tych założeń na wyniki modelowania PKB.

Interesującym domknięciem tych wywodów jest zagadnienie interpretacji niespójnych wyników ekonometrycznych. Habilitant osadza w literaturze przedmiotu pojęcie realistycznej interpretacji, a następnie niespójność wyników uzasadnia kontekstami aspektami modelowania ekonometrycznego. Stosuje w tym celu metodę literaturową do wybranych przez siebie tekstów, w tym - zagadnienia pomiaru.

Odpowiedź Habilitanta na trzecie pytanie badawcze dotyczące epistemicznych ograniczeń wnioskowania przyczynowego za pomocą metod ekonometrycznych wynika z przeglądu filozoficznych teorii przyczynowości oraz analizy studiów przypadków wnioskowania na podstawie analizy danych, a także oceny metod analizy szeregów czasowych (testy przyczynowości w sensie Grangera i modele autoregresji wektorowej). Habilitant w ten

sposób falsyfikuję tezę o niezmienności odkrytych związków pod wpływem interwencji. Wedle mojej oceny ta sformułowana przez Autora teza o takiej niezmienności nie znajduje ani uzasadnienia w literaturze ani nie została wykazana, jej weryfikacja nie wydaje się więc celowa. Wniosek habilitanta, że wskazane „popularne” narzędzia ekonometrii szeregów czasowych nie dostarczają wiarygodnych przesłanek do wnioskowania jest nadinterpretacją, gdyż jego zasadność zależy od kontekstu. Habilitant podpowiada przy tym recenzentom, że ten wniosek uznaje za „...*istotny wkład w literaturę metodologiczną z zakresu możliwości wyciągania wniosków przyczynowych na podstawie danych obserwacyjnych...*”, po czym identyfikuje w odmienności celów wyводу wspomniane wcześniej różnice tej części swoich wywodów i treści pracy doktorskiej. W szczególności Habilitant odnosi się m.in. do swojego najlepiej rozpoznawalnego artykułu o testach przyczynowości w sensie Grangera oraz regresji autowektorowej analizowanej z wykorzystaniem dobranych studiów przypadków odnoszących się m.in. do konsumpcji energii, PKB oraz wpływu polityki pieniężnej na produkcję. Syntezę przywołanych wyników zamyka przywołanie sporu o kausalność modeli autokorelacyjnych i ulokowanie swoich wyników w tym kontekście.

Przykład logiki argumentacji ignorującej własne obserwacje zamyka tę część autoreferatu. Habilitant pisze bowiem „...*Sims... zaleca interpretowanie nawet zredukowanej formy modeli VAR jako przyczynowych. Mimo że głosy krytykujące takie interpretacje za mylenie korelacji z przyczynowością są obecne w literaturze, ekonometrycy odnoszą się do dowodów dostarczanych przez modele wektorowo-autoregresyjne w kategoriach kausalnych, co pokazują omówione w artykule studia przypadku...*”. Gdyby Habilitant dobrał inne studia przypadku, konkluzja o kausalności mogłaby być podważona. Reasumując nie zgadzam się z opinią Habilitanta, że „...*Fakt ten podkreśla istotność analizy krytykującej modelowanie wektorowo-autoregresyjne jako źródło przesłanek do wysuwania manipulacjonistycznych wniosków przyczynowych...*”. Przedstawiony fragment jest dobrym przykładem metody, którą Habilitant kreatywnie określa jako manipulacjonistyczną i sam stosuje w prezentacji swoich wyników.

Do podobnych wniosków dotyczących oceny dorobku Habilitanta prowadzi skądinąd interesująca lektura odpowiedzi na zagadnienie czwarte dotyczące wnioskowania z niespójnych wyników empirycznych. Habilitant rozważa tu efekty zaniechania analizy wyborów metodologicznych i stosowania odmiennych technik statystycznych do analizy tych samych lub zbliżonych danych w badaniach ekonomistów. Habilitant uwzględnia tu także mechanizmy publikacyjne ze szczegółami dotyczącymi m.in. arkuszy kalkulacyjnych.

Aby uniknąć powtórzeń skracam tę część oceny dorobku Habilitanta. W tekście analizującym kolizyjne poglądy, Habilitant wyraża zdecydowane, ale subiektywne oceny np. o „...jednej z najgłośniejszych kontrowersji...” lub o tekście, który „...właściwie interpretował przyczyny raportowania niespójnych wyników...”. Posługuje się też ogólnikami np. twierdząc, że „...Problem niespójnych wyników statystycznych ... dotyczy wszystkich dyscyplin wykorzystujących modelowanie...”. Mimo, że Habilitant pisze krytycznie o procesie „...konstruowania wyników ekonometrycznych poprzez wybieranie metod badawczych...”, to sam stosuje tę metodę dobierając swoich studia przypadków.

Generalnie uważa się, że na pozytywną ocenę osiągnięć wpływa także fakt, że generują one kolejne interesujące obszary badawcze. Habilitant ma tego świadomości, więc kończy autoprezentację wskazaniem kierunków badań, które wynikają z jego osiągnięć. Są to problemy niespójnych wyników empirycznych w ekonomii w aspekcie ich wykorzystania do podejmowania decyzji dotyczących polityki gospodarczej.

Dodatkowe okoliczności związane z pracą naukową Habilitanta

Habilitant we wczesnym etapie kariery naukowej odbył krótkie staże zagraniczne w dobrych ośrodkach naukowych. Wyniki swoich badań poddawał krytyce środowiska na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, także w wyniku otrzymanych zaproszeń do wygłoszenia referatów. Ma też doświadczenie w roli recenzenta dla renomowanych podmiotów.

Habilitant był wyróżniony nagrodą rektorską oraz wieloma przyznanymi stypendiami, był też laureatem konkursów. W szczególności był beneficjentem finansowania z Narodowego Centrum Nauki w dwóch konkursach dla doktorantów, jako wykonawca w projekcie badawczym „Biouncertainty” finansowanym przez European Research Council oraz w konkursie OPUS 23 NCN.

Niewątpliwie znaczącym potwierdzeniem oczekiwań dotyczących naukowego rozwoju Habilitanta jest Stypendium Ministra dla Wybitnych Młodych Naukowców (2019-2022) oraz stypendium „START”, a także przyznane stypendium w programie im. Bekkera Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na dłuższy staż badawczy na Uniwersytecie Kent w Wielkiej Brytanii (niezależnie od decyzji Habilitanta o wyjeździe).

Habilitant już jako doktorant zdobywał doświadczenie w dydaktyce powiązanej z jego badaniami naukowymi. Zatrudnienie na etacie badawczym ograniczało tę aktywność.

Habilitant jest także zaangażowany w działalność organizacyjną obejmującą współpracę w organizacji konferencji, przygotowaniu i prowadzeniu projektów naukowych, promocji nauki. W szczególności, ma dorobek publikacyjny w popularyzacji nauki oraz poprzez udział w audycjach radiowych i podcastach, a także - w debatach w mediach społecznościowych.

Konkluzja.

Jeśli wątpliwości związane z chronologią dorobku zostaną rozstrzygnięte na korzyść Habilitanta, co założyłem w swojej opinii, to przebieg kariery naukowej Habilitanta spełnia w części formalnej wymagania dla kontynuacji procesu habilitacyjnego. Cykl publikacji prezentujących osiągnięcia naukowe odpowiada przywołanym wcześniej wymogom. Składa się bowiem z artykułów powiązanych tematycznie, które zostały odpowiednio opublikowane, o określonym ściśle i wiarygodnie wkładzie autorskim, przy czym Habilitant wykazał się należyłą aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni i instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Wątpliwości budzi zakres tematyki podjętej przez Habilitanta. Dorobek Habilitanta ma dominujący wymiar metodologiczny i nie przedstawia nowych wyników dotyczących ekonomii. Ponieważ jednak stosowne ciało kolegialne uznało metodologię za obszar ekonomii, więc uznaję tę kwestię za pozostającą poza obszarem oceny. Pozostają jednak wątpliwości pozostawienia poza obszarem badań m.in. metodologii wielu ważnych problemów. Przykładem takich problemów są np. zagadnienia w obszarze zaawansowanych metod wnioskowania w ramach tzw. sztucznej inteligencji oraz algorytmów analizy tzw. dużych modeli lingwistycznych, by nie wspomnieć o metodach symulacyjnych, a zwłaszcza modelach wieloagentowych.

W mojej ocenie wniosek Habilitanta jest przedwczesny i nie rekomenduję kontynuacji postępowania w celu nadania stopnia doktora habilitowanego. Staranna ocena argumentacji przedstawionej w autoreferacie, której syntezę przywołałem powyżej w swojej opinii, dowodzi braku precyzji w formułowaniu stwierdzeń, kazuistycznego potraktowania wyводу oraz usterek warsztatowych. Wprawdzie dorobek Habilitanta ma cechy pozytywne - jest obszerny, poświęcony ważnej tematyce i od niedawna publikowany w periodykach o rosnącej randze, jednak nie jest wystarczający, by uznać te wyniki znaczny wkład w rozwój dyscypliny.

